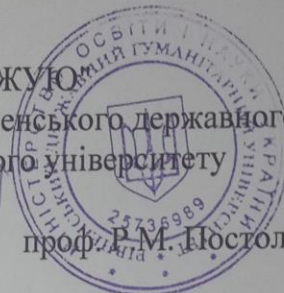

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Рівненський державний гуманітарний університет

"ЗАТВЕРДЖУЮ"
Ректор Рівненського державного
гуманітарного університету

проф. Р.М. Постолювський

ПОЛОЖЕННЯ

**про неформальну освіту та порядок визнання
результатів навчання здобувачів вищої освіти
ступеня доктора філософії у
Рівненському державному гуманітарному університеті**

Ухвалено на засіданні вченої ради РДГУ
«30» червня 2021 року, протокол № 6

Рівне 2021

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про неформальну освіту та порядок визнання результатів навчання здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у Рівненському державному гуманітарному університеті (далі – Положення) розроблено з метою урегулювання процедури та порядку визнання у РДГУ результатів навчання, отриманих у неформальній освіті здобувачами третього (освітньо-наукового) рівнів.

1.2. Положення передбачає можливість перезарахування навчальних дисциплін / змістових модулів / практичних завдань із освітніх компонент / завдань з практики тощо, отриманих у неформальній освіті шляхом здійснення експертного оцінювання і визнання навчальних досягнень і кваліфікації здобувачів вищої освіти та автоматичного трансферу кредитів ECTS при використанні інших кредитних систем.

1.3. Положення розроблено відповідно до вимог Законів України «Про освіту» та «Про вищу освіту», Наказу Міністерства освіти і науки України від 11.07.2019 р. № 977 «Про затвердження Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти», Методичних рекомендацій Міністерства освіти і науки України щодо запровадження Європейської кредитно-трансферної системи та інших чинних законодавчих і нормативних документів щодо організації освітнього процесу у закладах вищої освіти.

1.4. Положення поширюється на випадки, коли отримані у неформальній освіті підтверджувальні документи не визначають обсяг відпрацьованих кредитів (годин) та/або результати оцінювання рівня здобутих компетентностей.

2. ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ

Формальна освіта – це освіта, яка здобувається за освітніми програмами відповідно до визначених законодавством рівнів освіти, галузей знань, спеціальностей (професій) і передбачає досягнення здобувачами освіти визначених стандартами освіти результатів навчання відповідного рівня освіти та здобуття кваліфікацій, що визнаються державою (ст. 8 Закону України «Про освіту»).

Неформальна освіта – освіта, яка здобувається, як правило, за освітніми програмами та не передбачає присудження визнаних державою освітніх кваліфікацій за рівнями освіти, але може завершуватися присвоєнням професійних та / або присудженням часткових освітніх кваліфікацій (ст. 8 Закону України «Про освіту»).

Результати навчання – сукупність знань, умінь, навичок, інших компетентностей, набутих особою у процесі навчання, виховання та розвитку, що особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів (у тому числі досягнутих у неформальній освіті),

та які можна ідентифікувати, оцінити та виміряти.

Засоби вимірювання результатів неформального навчання – екзаменаційні білети, контрольні та тестові завдання, кваліфікаційні пробні роботи, інструменти, обладнання, матеріали та інші засоби відповідно до рівня кваліфікації та технологічних вимог.

Перезарахування результатів навчання, отриманих у неформальній освіті – це процес визнання у системі формальної освіти знань, умінь та інших компетентностей, набутих у неформальній освіті.

3. ХАРАКТЕРИСТИКА НЕФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ

3.1. Основні цілі неформальної освіти:

- професійний розвиток учасників освітнього процесу;
- підвищення якості освітніх послуг, які надаються РДГУ, а також ефективності наукових досліджень;
- залучення широкого кола стейкхолдерів, зокрема долучення до освітнього процесу практиків;
- підвищення конкурентоспроможності випускників РДГУ на ринку освітніх послуг та праці;
- збагачення індивідуального досвіду учасників освітнього процесу щодо інших моделей створення та поширення знань;
- встановлення та поглиблення як внутрішніх, так і зовнішніх зв'язків;
- інші цілі.

3.2. Освітні завдання неформальної освіти:

- удосконалення раніше набутих та/або набуття нових компетентностей; підвищення рівня володіння іноземними мовами та крос-культурними комунікаціями;
- підвищення рівня теоретичної та практичної підготовки;
- проведення досліджень з використанням сучасного обладнання і технологій, опанування новітніми методами дослідження та викладання;
- формування та розвиток цифрової, управлінської, комунікаційної, інклюзивної, мовної компетентностей;
- формування життєвих і робочих навичок, спрямованих на соціальний або культурний розвиток;
- інші завдання.

3.3. Основні принципи неформальної освіти:

- навчання з урахуванням поточних потреб зв'язку з життям (забезпечення освітніх потреб як суспільства загалом, так і окремого громадянина);
- гнучкі програми вибору змісту, форм, методів, терміну навчання; визнання права на освіту як одного з провідних фундаментальних прав людини у будь-якому віці, орієнтація на загальнолюдські цінності та ідеали гуманізму;

- системність в особистісному і професійному розвитку;
- доступність, безперервність й наступність освіти, в т.ч. визнання результатів попереднього навчання;
- взаємодія і партнерство державних органів, недержавних і громадських організацій у забезпеченні розвитку неформальної освіти дорослих;
- урахування особливостей культурно-освітніх потреб різних категорій дорослого населення.

3.4. Неформальна освіта – освіта, яка інституціоналізована, цілеспрямована, спланована закладом вищої освіти (далі – ЗВО), який забезпечує надання освітніх послуг. Визначальною характеристикою неформальної освіти є те, що вона є доповненням та / або альтернативою формальної освіти в навчанні протягом усього життя. Навчання в межах таких програм може вестись для забезпечення загального права доступу до освіти не лише безпосередніх учасників освітнього процесу ЗВО, але й вільних слухачів. Неформальна освіта доступна для людей будь-якого віку, вона може не мати чітко спрямованої структури; може бути короткою за тривалістю; низькою за інтенсивністю; насиченою відповідними модульними заняттями; дистанційною; як правило, організується у вигляді коротко- середньо- та довгострокових курсів, майстер-класів, мотиваційних лекцій, воркшопів, семінарів та інших інтерактивних форм.

Неформальна освіта найчастіше веде до отримання кваліфікацій, навичок та вмінь, які не визнаються або не входять до кваліфікацій відповідних стандартів та рамки національної кваліфікації формальної освіти (за певною галуззю знань, спеціальністю, освітньою програмою) або еквівалентами формальної освіти відповідними національними або субнаціональними органами освіти, або кваліфікації зовсім не присвоюються. Неформальна освіта може охоплювати програми з підвищення економічної, фінансової, технічної, електронної грамотності дорослих і молоді; соціальної адаптації; роботі в командах; ведення переговорів; програми для дітей, молоді, дорослих та осіб похилого віку, а також програми з розвитку життєвих і трудових навичок, програми, що спрямовані на соціальний і культурний розвиток.

Неформальна освіта – це освіта, яка здобувається, як правило, за матричними курсами та не передбачає присудження визнаних державою освітніх кваліфікацій за рівнями освіти, але може завершуватися присвоєнням професійних та / або присудженням часткових освітніх кваліфікацій з видачею відповідних сертифікатів/дипломів із зазначенням тривалості курсу, підсумкового контролю (якщо такий передбачений), отриманих навичок та вмінь.

3.5 Основні характеристики неформальної освіти:

- організована та має підтримку, яка надається фахівцем або навчальною системою в тих чи інших галузях знань і практичних навичок;
- може мати конкретні цілі навчання або бути спрямованою на загальне підвищення розумово-пізнавальної і творчої діяльності;
- не обмежена географічно, може бути доступною у будь-якій точці

- світу; не обмежена часом, але, як правило, короткострокова;
- більш гнучка, ніж формальна, швидше реагує на потреби ринку (див. Додаток А);
- застосовує інноваційні методи навчання.

Заклади вищої освіти чи організації, що займаються неформальною освітою, зазвичай, не присуджують кваліфікацій і не проводять формального оцінювання навчальних досягнень учасників.

3.6. Основні види неформальної освіти:

професійні курси / тренінги – це тренінги та / чи семінари з підвищення кваліфікацій та / чи здобуття нових навичок. Як правило, професійні курси проводяться в короткі періоди та в умовах єдиного робочого простору. За цільовою аудиторією професійні курси можуть поділятися на корпоративні (відшкодування витрат за рахунок бізнес-партнера) та індивідуальні (відшкодування витрат за рахунок слухача курсів);

громадянська освіта – проекти, які спрямовані на широкі верстви населення, особливо молодь, з метою підготовки до виконання ролі активних громадян. Такий тип навчання покликаний культивування чесноти, знання і навички, необхідні для участі у політичному та соціальному житті. При цьому громадянська освіта включає в себе неформальні соціальні інститути (сім'ї, громади, бібліотеки, церкви, громадські організації, профспілки, спортивні команди, виборчі кампанії, ЗМІ тощо);

онлайн освіта – це інтернет-курс з великомасштабною інтерактивною участю та відкритим доступом через мережу *Інтернет* як самих слухачів, так і спікерів. На додаток до традиційних матеріалів навчального курсу, такі як відео, читання, і домашніх завдань, онлайн освіта надає можливість використання інтерактивного форуму користувачів, які допомагають створити спільноту здобувачів, викладачів та стейкхолдерів. Така форма розрахована на слухачів різних попередніх рівнів підготовки – як новачків, так і досвідчених фахівців;

професійне навчання/стажування – навчання безпосередньо на робочому місці під керівництвом відповідальної особи після теоретичної підготовки або одночасно з нею з метою практичного оволодіння спеціальністю, адаптації до об'єктів обслуговування та керування, набуття навичок швидкого орієнтування на робочому місці та інших прийомів роботи;

мотиваційні лекції – навчання, яке базується на представленні кращих практик та досягнень спікера, дискусіях щодо практичного застосування набутих під час навчання навичок.

3.7. Типи професійних кваліфікацій, отримуваних за межами формальної освіти:

3.7.1. Навчання із сертифікацією (за міжнародними стандартами оцінювання) знань іноземних мов:

IELTS, TOEFL, Cambridge English Language Assessment, Pearson Test of English (PTE – англійська мова);

Deutsches Sprachdiplom (DSD), Österreichisches Sprachdiplom Deutsch (ÖSD), Goethe-Zertifikat B1, Goethe-Zertifikat B2, Test Daf – німецька мова;

DELFDALF – французька мова;

D.E.L.E. – іспанська мова;

3.7.2. Коротко- та середньострокові курси направлені на підвищення кваліфікації через формальну і/або неформальну освіту за різними напрямками з видачею відповідних сертифікатів;

3.7.3. Навчання в рамках академічного співробітництва з ЗВО-партнерами.

3.8. Неформальна / інформальна освіта здійснюється на підставі вільного вибору бажаючих відвідати запропоновані курси, програми, предмети для здобуття додаткових навичок, вмінь, розширення світогляду.

3.9. Найпопулярніші освітні Інтернет-платформи в Україні:

«Вільний університет майдану (ВУМ)» <https://vumononline.ua/> – розміщено курси «Школа ефективного мислення», «Академічна доброчесність в університеті» та інші;

«Prometheus» <https://prometheus.org.ua/> – навчає своїх користувачів фінансовій грамотності, медіаграмотності, дизайну мислення тощо;

«Coursera» <https://ru.coursera.org/> – пропонує курси від фахівців провідних університетів світу різними мовами (частіше англійською). Ця платформа більш корисна для тих, хто вільно володіє англійською мовою або прагне максимально вдосконалити її.

4. ОРГАНІЗАЦІЯ ВИЗНАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ, ЗДОБУТИХ У НЕФОРМАЛЬНІЙ ОСВІТІ

4.1. Результати навчання, здобуті шляхом неформальної освіти, визнаються у системі формальної освіти РДГУ в порядку, визначеному законодавством.

4.2. Право на визнання результатів навчання у неформальній освіті поширюється на здобувачів третього рівня вищої освіти (доктор філософії).

4.3. Перезарахування результатів навчання, здобутих у неформальній освіті, здійснюється на добровільних засадах та є свідченням визнання того, що здобувач вищої освіти досяг результатів навчання, передбачених ОП, за якою він навчається.

4.4. Перезараховуватися можуть результати навчання неформальної освіти, що за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і окремому змістовому модулю, розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, курсовій роботі (проекту), контрольній роботі тощо, що передбачено робочою програмою навчальної дисципліни.

4.5. Визнання результатів навчання у неформальній освіті дозволяється: для навчальних дисциплін, результати навчання яких повністю або переважно більшістю співпадають зі здобутими результатами/компетентностями за документами неформальної освіти та мають однаковий розмір часу на оволодіння матеріалу (різниця у часі допускається не більше 20%);

для навчальних дисциплін з вивчення іноземних мов для здобувачів вищої освіти, які мають міжнародні сертифікати / дипломи з підтвердженням відповідного рівня володіння мовою (B1 або вище – знання мови на рівні стандарту або академічному рівні), B2 або вище (володіння мовою на

профільному рівні);

для змістових модулів навчальних дисциплін, практичних завдань з навчальних дисциплін, завдань самостійної роботи здобувачів вищої освіти, результати навчання за якими частково співпадають із набутими результатами / компетентностями за документами неформальної освіти;

для курсових робіт (проектів), у випадку, якщо документ неформальної освіти підтверджує виконання проєктної роботи із отриманням певного результату (моделі, авторського свідоцтва, патенту, програмного забезпечення тощо);

для відповідних видів практики або завдань з практики здобувачів вищої освіти.

4.6. У разі наявності в силабусі та / або робочій програмі навчальної дисципліни / освітнього компонента рекомендацій науково-педагогічного працівника щодо можливості проходження визначеного онлайн курсу чи іншого елементу неформальної освіти, додаткове експертне оцінювання результатів неформального навчання не потрібно. Семестровий та поточний контроль з відповідної дисципліни здійснюються науково-педагогічним працівником відповідно до рейтингової системи оцінювання результатів навчання та політики навчальної дисципліни.

4.7. Визнання результатів навчання, здобутих у неформальній освіті, відбувається на третьому (освітньо-науковому рівні) упродовж перших місяців навчального семестрів.

4.8. Не здійснюється визнання результатів навчання, здобутих у неформальній освіті, до початку навчання на певному освітньому рівні.

4.9. РДГУ може визнати результати навчання, здобуті у неформальній освіті, в обсязі, що, як правило, не перевищує 10% від загального обсягу кредитів, передбачених ОП в межах навчального року.

4.10. Для перезарахування має бути наданий документ неформальної освіти (диплом, свідоцтво, сертифікат тощо), що дозволяє однозначно ідентифікувати особу здобувача вищої освіти і засвідчує час і результати його участі у певному освітньому заході неформальної освіти (онлайн, вечірньому, очному курсі, зокрема з вивчення іноземної мови; конференції; конкурсі; олімпіаді; тренінгу; семінарі; лекції; майстер-класі; бізнес-школі; стажуванні тощо).

5. ПОРЯДОК ВИЗНАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ, ЗДОБУТИХ У НЕФОРМАЛЬНІЙ ОСВІТІ

5.1. Процедура визнання результатів навчання, здобутих у неформальній освіті, передбачає такі обов'язкові етапи:

1- й етап – подання заяви із долученням інших документів (матеріалів), що можуть прямо чи опосередковано засвідчувати наведену в ній інформацію;

2- й етап – формування комісії, котра визначає можливість, форми та строки визнання результатів навчання, здобутих у неформальній освіті;

3- й етап – проведення процедури перезарахування результатів

навчання, здобутих у неформальній освіті.

5.2 Здобувач вищої освіти, який виявив бажання щодо визнання результатів, отриманих у неформальній освіті, звертається із відповідною заявою (Додаток Б) про визнання результатів, отриманих у неформальній освіті, до проректора з наукової роботи. В заяві вказується, чи претендує здобувач на перезарахування освітнього компонента в цілому, чи окремих його частин. Заява повинна мати погодження гаранта освітньої програми, на якій навчається здобувач вищої освіти. До заяви додаються документи (сертифікати, свідоцтва, дипломи тощо), які підтверджують ті результати навчання, які здобувач отримав за результатами неформальної освіти. У випадку подання зазначених документів іноземною мовою, заявник надає їх переклад (завірений в установленому порядку). Для визнання можуть бути надані посилання та / або документи, що підтверджують час проведення та описують захід неформальної освіти (інформаційний лист, запрошення, програма тощо).

5.3. За розпорядженням проректора з наукової роботи створюється комісія з визнання результатів навчання, здобутих у неформальній освіті. До складу комісії входять (не менше трьох осіб): проректор з наукової роботи – голова комісії; гарант освітньої програми, за якою навчається здобувач; науково-педагогічні працівники, котрі забезпечують викладання освітнього компонента, що пропонується до перезарахування.

5.4. Комісія розглядає надані документи, проводить аналіз їх відповідності силабусу та робочій програмі навчальної дисципліни / освітнього компонента, проводить співбесіду зі здобувачем (за потребою) та приймає одне з рішень:

1) визнати результати, здобуті під час неформальної освіти, та зарахувати їх як оцінку семестрового контролю з відповідного освітнього компонента;

2) визнати результати, здобуті під час неформальної освіти, та зарахувати їх відповідно до рейтингової системи оцінювання як поточний контроль з відповідної складової освітнього компонента;

3) не визнавати результати, здобуті під час неформальної освіти;

4) призначити дату проведення позачергового контрольного заходу, відповідно до зазначеного у навчальному плані для освітнього компонента, що може бути зарахований.

Повне зарахування результатів неформальної освіти рекомендується у випадку, коли вивчений освітній компонент співпадає із запланованими результатами навчання (компетентностями) або має несуттєві відмінності, а також близький за обсягом і змістом (не менше, ніж на 75%).

Часткове зарахування рекомендується у тому випадку, коли освітній компонент визнають не повністю, і за деякими темами необхідно додатково проводити експертне оцінювання. У цьому випадку зарахування освітнього компонента здійснюється за результатами проведеного позачергового контрольного заходу.

5.5. Якщо комісія вважає за необхідне провести контрольний захід, то здобувача ознайомлюють із силабусом та робочою програмою навчальної дисципліни / освітнього компонента та переліком питань, які виносяться на

контроль. Якщо навчальним планом передбачено виконання індивідуального завдання з освітнього компонента, то здобувача вищої освіти ознайомлюють з переліком тем роботи та критеріями оцінювання.

Комісія надає здобувачу до 10 робочих днів для підготовки до контрольного заходу (з кожного освітнього компонента) та для виконання обраної ним теми / варіанту індивідуального завдання (за наявності). Термін написання курсової роботи / проєкту (за наявності) обговорюється зі здобувачем. Після проведення контрольного заходу комісія оцінює результати та виносить рішення про зарахування цих результатів, як оцінку семестрового контролю з відповідного освітнього компонента за шкалою ЄКТС. Якщо здобувач вищої освіти отримав менше 60 балів, то результати навчання, набуті у неформальній освіті, не зараховуються.

5.6. За підсумками оцінювання комісія складає протокол, у якому міститься висновок про зарахування чи не зарахування відповідного освітнього компонента. Протокол зберігається у відділі аспірантури та докторантури.

5.7. За наявності міжнародного сертифікату з іноземної мови (англійська, французька, німецька) на рівні B2 та вище, дисципліна з вивчення іноземних мов може бути зарахована з максимальною оцінкою, окрім спеціальності 035 «Філологія».

5.8. У разі зарахування освітнього компонента завідувачем відділу аспірантури та докторантури в навчальну картку здобувача вищої освіти вносяться: назва освітнього компонента, загальна кількість годин / кредитів, оцінка та підстава щодо зарахування (номер протоколу засідання предметної комісії). Здобувач вищої освіти звільняється від вивчення зарахованого освітнього компонента.

5.9. У разі зарахування лише окремого змістовного модуля / модулів дисципліни, здобувач вищої освіти звільняється від виконання відповідних завдань, отримуючи за них максимальний бал відповідно до рейтингової системи оцінювання цього освітнього компонента.

5.10. У випадку виникнення конфліктної ситуації здобувача вищої освіти з членами предметної комісії, врегулювання здійснюється згідно із Положенням про порядок оскарження процедури проведення та результатів оцінювання контрольних заходів у РДГУ.

Порівняльна характеристика формальної та неформальної освіти

Ознака	Формальна освіта	Неформальна освіта
Сутність	освіта, що інституціоналізована, цілеспрямована, спланована за участі державних і визнаних приватних організацій, має наслідком присудження національно визнаних кваліфікацій у межах певного освітнього рівня (етапу, циклу) та здійснюється у закладах освіти	додатково інституційно організована освіта, яка здобувається, як правило, за освітніми програмами та не передбачає присудження визнаних державою освітніх кваліфікацій за рівнями освіти, але може завершуватися присвоєнням професійних та/або присудженням часткових освітніх кваліфікацій
Форми освіти	очна (курси підвищення кваліфікації, семінари, тренінги тощо), дистанційна (дистанційні курси, онлайнві конференції, вебінари тощо), очно-дистанційні курси	очна (тренінги, гуртки за інтересами, мовні та комп'ютерні курси, майстер-класи, семінари, воркшопи, проектна робота, тощо), дистанційна (дистанційні курси, вебінари тощо)
Заклади, де здобувається	заклади освіти	неурядові установи, приватні особи, платформи дистанційного навчання
Вимоги до закладів освіти	наявність ліцензії на здійснення освітніх послуг	немає, оскільки їхня робота не регламентується державними органами. Такі заклади не повинні мати ліцензію, їхні програми – гриф, сертифікат – реквізити офіційних установ
Мінуси освіти	не завжди відповідають запитам слухачів, відсутність вибору тем, форм навчання тощо	її результати не завжди враховуються при атестації

Проректору з наукової роботи
проф. Дейнезі О.В.
ЗВО PhD _____
_____ курсу, _____ групи

спеціальності

(ПІБ здобувача вищої освіти)

ЗАЯВА

Прошу визнати результати навчання, здобуті мною у неформальній освіті, з навчальної дисципліни «_____», кількість кредитів ЄКТС _____, оцінка _____.

Копії документів, що підтверджують результати vj'] участі у заходах неформальної освіти додаються:

(свідоцтво, диплом, сертифікат тощо та найменування організації, що видав документ)

(дата)

(підпис)

З процедурою визнання результатів навчання, здобутих у неформальній освіті, ознайомлений _____
(підпис)